

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 32

DOM
2015-12-10
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
21470-15

1

KONKURRENSVERKET	
2015-12-11	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SÖKANDE

Informator Utbildning Svenska AB, 556509-2680

Ombud: Advokat Kristian Pedersen och Olle Lindberg
Advokatfirman Kahn Pedersen KB
Box 16119
103 23 Stockholm

MOTPART

Riksdagsförvaltningen
100 12 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan om överprövning och förordnar att upphandlingen ska göras om.

Dok.Id 679748

Postadress
115 76 Stockholm

Besöksadress
Tegeluddsvägen 1

Telefon
08-561 680 00

E-post:
forvaltningsrattenistockholm@dom.se
www.domstol.se/forvaltningsratt

Telefax
08-561 680 01

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Riksdagsförvaltningen genomför en upphandling av ramavtal avseende konsulttjänster, *Första linjens support – Supporttekniker servicedesk (dnr 2906-2014/15)*. Upphandlingen genomförs genom öppet förfarande enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Av tilldelningsbeslut den 24 september 2015 framgår att Riksdagsförvaltningen beslutat att tilldela kontrakt till Dfind AB.

Informator Utbildning Svenska AB (bolaget) ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen ska göras om. Bolaget anför i huvudsak följande. Riksdagsförvaltningen har brutit mot principerna om likabehandling och transparens i 1 kap. 9 § LOU genom att förändra anbudstiden i upphandlingen vilket är en väsentlig förändring av förfrågningsunderlaget. Till följd av detta har bolaget gått miste om möjligheten att lämna sitt mest konkurrenskraftiga anbud. Bolaget har därmed lidit skada eller riskerar att lida skada eftersom det gått miste om det upphandlade avtalet eller i vart fall fått väsentligt försämrade möjligheter att tilldelas avtalet.

Riksdagsförvaltningen bestrider bifall till ansökan och anför i huvudsak följande. Riksdagsförvaltningen har inte brutit mot LOU eftersom förändringarna inte är väsentliga. Även om så är fallet har bolaget inte lidit någon skada och kan inte heller komma att lida skada.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra

upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. Detta framgår av 16 kap. 6 § LOU.

Bakgrund

I punkt 1.3.6 i förfrågningsunderlaget anges bl.a. följande krav. Anbudsgivaren ska ha erfarenhet av att utföra uppdrag likvärdigt med aktuellt uppdrag. Som bevis ska anbudsgivaren lämna uppgifter för två referensuppdrag för två olika kunder. Uppdragen ska ha genomförts de senaste fem åren räknat från sista anbudsdag.

Sista anbudsdag var ursprungligen den 31 augusti 2015. Med anledning av en fråga angående förfrågningsunderlaget gjorde Riksdagsförvaltningen vissa förändringar i underlaget och förlängde anbudstiden så att sista anbudsdag ändrades till den 7 september 2015. Information om detta publicerades den 24 augusti 2015.

Av upphandlingsrapporten framgår att bolaget inte bedömts uppfylla samtliga kvalificeringskrav då ett av dess referensuppdrag utfördes under perioden 2005-06-01 – 2010-08-31 och därmed inte under de senaste fem åren räknat från sista anbudsdag.

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan är om förlängningen av anbudstiden utgör en väsentlig förändring av förfrågningsunderlaget och om bolaget i så fall har lidit skada eller riskerar att lida skada av förändringen.

Har Riksdagsförvaltningen gjort en väsentlig förändring av förfrågningsunderlaget?

Bolaget har anfört att Riksdagsförvaltningens förändring av anbudstiden är väsentlig och därmed i strid med 1 kap. 9 § LOU eftersom den dels har påverkat förfrågningsunderlagets ska-krav genom att ändra beräkningen av den tidsperiod inom vilken referensuppdragen ska ha utförts, dels genomförts nära inpå anbudstidens utgång.

Mot detta har Riksdagsförvaltningen anfört att förlängningen av anbudstiden står i proportion till den justering av förfrågningsunderlaget som gjordes och som innebar ett förtydligande av att en viss fråga skulle besvaras för samtliga konsulter. En förlängning av anbudstiden med sju dagar är tillräckligt för att varje anbudsgivare ska ha möjlighet att lämna in ett anbud utifrån det justerade förfrågningsunderlaget. Förlängningen av anbudstiden innebar att det återstod totalt 14 dagar av anbudstiden efter justeringen. Enligt Riksdagsförvaltningen har det i målet aktuella kvalificeringskravet avseende referensuppdrag inte ändrats.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Av praxis följer att en upphandlande myndighet kan göra vissa åtgärder för att klargöra brister och otydligheter i ett förfrågningsunderlag, förutsatt att det inte är fråga om förändringar som är väsentliga i förhållande till det ursprungliga förfrågningsunderlaget. Bedömningen av vad som utgör en

väsentlig förändring får göras från fall till fall. Exempel på vad som kan utgöra väsentliga förändringar är dock förändringar av obligatoriska skakrav och förändringar nära inpå tiden för inlämnande av anbud. Vad gäller det sistnämnda har 14 dagar före sista anbudsdag ansetts vara ett sent skede, medan ungefär en månad innan anbudstidens utgång har godtagits när förändringen närmast framstod som oväsentlig. Vidare har en förändring inte bedömts väsentlig när den t.ex. inte kan antas ha påverkat viljan och möjligheten hos potentiella anbudsgivare att lämna anbud (jfr Kammarrätten i Stockholms dom den 1 september 2015 i mål nr 9833-15 och däri hänvisade avgöranden).

Enligt förvaltningsrätten kan en förlängning av tidsfristen för att komma in med anbud normalt sett inte anses påverka potentiella anbudsgivare på ett negativt sätt. I detta fall innebar dock förändringen av sista anbudsdag från den 31 augusti 2015 till den 7 september 2015 att den tidsperiod inom vilken de efterfrågade referensuppdragen skulle vara utförda sköts framåt med motsvarande tid. Ett av de obligatoriska skakraven i punkt 1.3.6 i förfrågningsunderlaget ändrades därmed på ett påtagligt sätt vilket redan i sig talar för att förlängningen av anbudstiden utgjort en väsentlig förändring.

Förändringen gjordes dessutom endast sju dagar före sista anbudsdag den 31 augusti 2015. Även om den förlängda tiden innebar att det återstod totalt 14 dagar av anbudstiden skedde förändringen i ett sent skede och försvårade därmed bolagets möjligheter att lämna ett nytt anbud utifrån de nya förutsättningarna.

Mot bakgrund härav anser förvaltningsrätten att Riksdagsförvaltningen väsentligen förändrat förfrågningsunderlaget genom att ändra sista anbudsdag. Förändringen är därmed inte förenlig med de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU.

Har bolaget lidit skada eller kan komma att lida skada?

Frågan är därefter om bolaget lidit eller riskerat att lida ska till följd av bristen i upphandlingen.

Riksdagsförvaltningen har i denna del anfört att det ursprungliga tidsspannet avseende referensuppdrag är 2010-09-01 – 2015-08-31. Eftersom bolagets ena referensuppdrag avslutades den 31 augusti 2010 skulle dess anbud ha brutit i uppfyllelse av kvalificeringskravet även om anbudstiden inte förlängts.

Bolaget har däremot anfört att ”från sista anbudsdag” innebär att sista anbudsdag inte ska medräknas, vilket innebär att tidsspannet enligt det ursprungliga förfrågningsunderlaget ska räknas från och med dagen före sista anbudsdag så att den relevanta tidsperioden är 31 augusti 2010 – 30 augusti 2015.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Tidsperioden för de efterfrågade referensuppdragen är uttryckt som ”de senaste fem åren räknat från sista anbudsdag”. Ordvalet har alltså inte varit ”från och med” eller annat som indikerar att sista anbudsdag ska beaktas i beräkningen av perioden. Såsom det aktuella kravet är formulerat borde därmed referensuppdrag som genomförts under perioden den 31 augusti 2010 – 30 augusti 2015 ha godkänts om sista anbudsdag inte ändrats.

Bolaget har åberopat ett referensuppdrag som avslutades den 31 augusti 2010. Eftersom bolaget skulle ha uppfyllt det aktuella kravet om det inte vore för den väsentliga förändringen av förfrågningsunderlaget har bolaget lidit eller riskerat att lida skada. Det finns därmed grund för ingripande enligt LOU. Ansökan ska därför bifallas. Eftersom den aktuella bristen

hänför sig till det konkurrensuppsökande skedet ska upphandlingen göras om.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Jonas Sunding
Förvaltningsrättsfiskal

Förvaltningsrättsnotarien Linnea Ornstein har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.